

A »Szepesi orvos-gyógyszerész-egyesület« 1899-ik évi
október hó 18-án Szepes-Szombaton tartott XXXIV-ik
közgyűlés

j e g y z ő k ö n y v e.

JELLEN VOLT:

Dr. Daits Ede (Felka), Dr. Fáti M. Miklós (Uj-Tátrafüred),
Dr. Forray Péter (Poprád), Genersich József, gyógy-
szerész (Szepes-Szombat), Gréb János, gyógyszerész (Poprád).
Dr. Greisiger Mihály (Szepes-Béla). Dr. Hanko Arthur
(Poprád), Dr. Király Aristid (Szepes-Váralja), Dr. Klein
Armin (Késmárk), Lázár József, gyógyszerész (Igló),
Dr. Lorx Sándor (Lőcse). Dr. Politzer Jakab (Poprád),
Dr. Rottenberg János (Szepes-Olaszi), Dr. Sax Ágoston
(Szepes-Szombat), Dr. Schön Leo (Szepes-Váralja), Dr. Schni-
tzer Rezső (Krompach), Dr. Széll Gyula (Igló), Dr. Teich-
ner Lipót (Késmárk), Dr. Teschler Antal (Igló), Tunner
János, gyógyszerész (Szepes-Béla), Dr. Alexander Béla
(Késmárk); mint vendég: Wéber Samu, ev. lelkész (Szepes-
Béla).

Miután az egyesületi elnök nem jelenhetett meg, je-
len közgyűlésen a titkár indítványára

1. *Dr. Lorx Sándor*, megyei főorvos választatik meg egy-
hangulag helyettes elnökévé, ki megköszönve a megtiszteltetést,
elfoglalja az elnöki széket és megnyitja az ülést, miután annak
határozatképességét constatálta.

2. Felolvastatott a múlt tavaszi — Iglón tartott —
közgyűlés jegyzőkönyve és

jóváhagyó tudomásul vétetik, ezen jegyzőkönyv hite-

lesítésére elnöklő Dr. Daits Edét és Dr. Rottenberg Jánost kéri fel.

3. *Dr. Stern Adolf* és *Dr. Schnitzer Rezső* krompachi orvosok közötti ügyet illetőleg felolvastatott mindkettő az elnökséghez intézett levele. Dr. Stern Adolf 1899. szeptember 25-ről kelt levele következőképen hangzik:

„Igen tisztelt Elnök úr! Folyó hó 21-én kelt becses soraira válaszólag van szerencsém mélyen tisztelt Elnök urat arról értesíteni, hogy a »Gölniczbányai kerületi betegpénztár« ügye megszűnt létezni. Az affaire akként nyert elintéztést, a hogy azt Sax és Rottenberg collega urak még a tavalyi őszi ülésen tanácsoltak, t. i. Tauffer és Schnitzer doctorokkal megegyeztünk, hogy mindegyikünk kezeli a hozzánk forduló betegpénztári tagokat és munkánk arányában megosztjuk a honorariumot, a melyet a betegpénztár igazgatóságától továbbra is én fogok felvenni. Így eléggé van téve a szabad orvos-választási elvének is, de megtartjuk azon előnyt is, a melyet a gölniczbányai betegpénztár igazgatóságával még 1897-ik évben kötött szerződésem nyújt.»

Dr. Schnitzer Rezső 1899. szeptember 27-ikén kelt levele a következő:

„Mélyen tisztelt Elnök úr! Folyó hó 21-én kelt becses soraira csak ma vagyok abban a helyzetben hogy azokra válaszomat beküldhetem, mivel a válasz beküldése előtt tudomására kívántam hozni Dr. Tauffer Emil, jelenleg itt Krompachon lakó harmadik kartársomnak is ezen ügyet. Köztem és Dr. Stern kartárs úr között eddigelé semmiféle megegyezés nem létezett a gölniczbányai betegsegélyző pénztárt illetőleg, de jelenleg Dr. Tauffer Emil kartárs úr közbevetett ajánlatát ez ügyre vonatkozólag úgy Dr. Stern valamint magam is elfogadván, ennél fogva az egész ügy tárgyalanná válik. Dr. Tauffer Emil kartárs úr ugyanis úgy gondolván ez ügyet collegialiter elintézni, hogy a betegpénztár és Dr. Stern kartárs úr között fennálló esetleges szerződés névleg továbbra is fennálljon, azonban a betegpénztári tagok a Krompachon lévő három orvos közül bárkihez is fordulhatnak és mi magunk között időszakonként a vényeket és a pénztárnok által Dr. Stern úrnak kiutalványozott orvosi honorariumot arányosan felosztanók; ezeket vagyok bátor az igen tisztelt Elnök úr

szíves tudomására hozni, és miután ezek szerint az ügy magán úton és barátságosan elintéződött, kérem az igen tisztelt Elnök urat is, hogy ezt ezen expedienssel befejezettnek tekinteni méltóztassék.»

A közgyűlés tudomásul veszi a két levelet és befejezettnek tekinti a két kartárs között folyt ügyet.

4. Felolvastatott a vármegye közönségének válasza a »Szepesi orvos-gyógyszerész-egyesület« által a bábaügy javítása ügyében és a fertőző betegségek meggátolása ügyében történt beadványára; a válasz következőképen hangzik:

345. sz. M. B.

A vármegyei közegészségügyi bizottság véleménye kapcsán bemutatja a »Szepesi orvos-gyógyszerész-egyletnek« a bábaügy rendezése és a heveny fertőző kórok terjedésének meggátolása tárgyában a vármegye közönségéhez intézett előterjesztését.

A vármegye közönsége a közegészségügyi bizottság nézetéhez képest a »Szepesi orvos-gyógyszerész-egylet« azon előterjesztését, mely szerint a bábaügy a vármegye területén lévő összes városokban, nagy és kis községekben egy alkotandó szabályrendelet által rendeztessék, teljesen indokoltnak tartja és ezen szabályrendelet előkészítésére egy Sváby Frigyes vármegyei levéltárnok elnöklete alatt Dr. Tátray Gergely, Dr. Schön Leo, Görgey Gusztáv, Wyda László, Dr. Lorx Sándor és az előadóból, mint tagokból álló bizottságot küld ki oly felhívással, hogy az alkotandó szabályrendeleti tervezetet a közegészségügyi bizottság véleményével együtt a folyó évi deczember havi rendes közgyűlésig a vármegye közönségének tárgyalás végett mutassa be.

A »Szepesi orvos-gyógyszerész-egyletnek« a heveny fertőző kórok tovaterjedésének meggátolása tárgyában tett előterjesztéséhez és a vármegyei közegészségügyi bizottság véleményéhez képest a vármegye közönsége felhívja a járási főszolgabirákat, hogy heveny fertőző kóroknak nagyobb terjedelemben való föllépése alkalmából a megbetegedett egyéneknek más községbe gyógykezelés céljából való szállíttatását tiltsák be és gondoskodjanak arról, hogy oly községbe, melyben bármely heveny fertőző kór több esete hatóságilag megállapított, orvos hetenként legalább egyszer küldessék

ki és az összes megbetegedett egyéneket vegye orvosi kezelés alá.

Ezen határozat a vármegyei alispánnak, a vármegyei főorvosnak, valamennyi főszolgabírónak, a »Szepesi orvosságyszerész-egylet« elnökségének, valamint a jelen határozattal kiküldött bizottság tagjainak kiadatni rendeltetik.

Szepes vármegye törvényhatósági bizottságának Lőcsén, 1899. évi október hó 12-én tartott közgyűléséből. Kiadta: Nagy Pál, vm aljegyző

Ennek felolvasása után Dr. Lorx Sándor kifejti, hogy a bábaügy iránti betérjesztést szükséges lesz a miniszteriumnak is felterjeszteni.

Dr. Rottenberg a második megyei végzéshez fűz megjegyzést, nevezetesen, hogy az nem felel meg az eredeti az egyesület által tett indítványnak, de egyszersmind kéri a megyei főorvost, mutatassék be a bábaügy rendezést célzó kész elaboratum az orvos-gyógyyszerész-egyletnek, de az országos orvosi szövetség Szepes megyei fiókegyesületének is.

Dr. Teschler a fertőző betegségek meggátlása érdekében tett indítványát szintén nem találja teljesen befoglalva a megyei válaszban, annyival inkább nem, mert nem lesz elégséges a fertőzött helyiséget hetenként egyszer meglátogatni, hanem okvetlen szükséges lesz azt hetenként többször megtenni; a község pénz-tára rovására kivetendő napidíj sincsen megállapítva, a kilométer távolságot véve tekintetbe.

Válaszképen Dr. Lorx Sándor azt mondja, hogy nem lesz lehetséges a kész elaboratumot az egyesületnek bemutatni tárgyalás és megbirálás végett, ha csak nem hivatnék össze rendkívüli közgyűlés, mi csak késleltetné ezen tárgy történendő elintézését, de minden-esetre elő fog terjesztetni az addig a vármegyénél bizonyára tárgyalt kész szabályrendeletet a jövő évi tavaszi közgyűlésnek és ép úgy szívesen fogja azt át-küldeni az országos orvosi egyesület szepesi fiókjának egy-két példányban. Dr. Teschlernek válaszolva azt mondja, hogy a megyei válasz szerint az orvos a fertőzött községbe legalább egyszer küldessék ki az orvos hetenként, és ezzel egyszersmind az mondatik, hogy szükség esetén bizony az orvos kénytelen lesz

többször is ellátogatni a fertőzött községbe, de úgy, hogy a napidíjat maga az orvos fogja megszabni.

Ezek után tudomásul veszi a gyűlés a megyei közönség választát, magától értetődik, hogy elvárja a további eljárás tudomásra hozatalát, a kész elaboratum előterjesztését a következő tavaszi gyűlésen.

5. Felolvastatik *Dr. Alexander Béla*, egyesületi titkárnak az 1899-ik egyleti évre vonatkozó jelentése.

Tekintetes közgyűlés! Kötelességem minden év végével a Tekintetes közgyűlésnek rövid áttekintést nyújtani, mely az egyesület benn élő életére vonatkozik; teszem azt a következőkben:

Egyesületünk a múlt év végén 67 tagból állott, ezek közül egy — Telléry Ferencz, gyógyszerész — folyó évi január hó 31-én kilépett. Az év folyamán egy új rendes tag lépett be, még pedig kitűnő földink, Dr. Genersich Antal, a budapesti egyetem rendes nyilvános tanára; mai napon belépett Dr. Fái Mihály Miklós és Lamboy Károly, gyógyszerész, és így egyesületünk 69 tagból áll.

A 69 tag közül 68 tag rendes (54 orvos, 14 gyógyszerész), egy tag pártoló (főszolgabíró); a Szepességen tartózkodik 6, Gömörben 1, Budapesten, Székes-Fehérvárt 2 és Bécsben 1.

Vagyonunk a következő:

a takarékpénztárban (Késmárk) van	19	frt	65	kr.
tagdíj-hátralék pro 1897	2	„	—	„
„ „ „ 1898	10	„	—	„
beiratási hátralék 1898	2	„	—	„
az 1899-ik egyleti évre jár még	106	„	—	„
tagdíj pro 1900	264	„	—	„
készpénz	10	„	19	„

rendelkezünk tehát 413 frt 84 krról.

A kórházi alap, mely az 1898. év végével 420 frt 74 krt tett ki, felszaporodott az 1898. évi járulékkal . . 50 frttal,

„ 1899. „ „ . . 50 „

à conto Röntgen-készülék visszafizetéssel . 100 „

620 frt 74 krra.

(923 frt és 49 krt tett ki, midőn a Röntgen-készülék megvétel.)

Az 1899. évben két gyűlés tartatott: Iglón 1899. június hó 21-én és Szepes-Szombaton október hó 18-án.

Előadás tartatott 6, nevezetesen előadást tartott Dr. Alexander Béla: »Röntgen-képekről, számos kép magyarázatával«; Dr. Ruhig Tivadar: »Splitterbruch eines Röhrenknochens«; Dr. Alexander Béla által készített, ez esetre vonatkozó két eredeti kép bemutatásával; Wéber Samu, ev. lelkész: »Idb Buchholtz György mint orvos«; Dr. Rottenberg János: »A venae sectio pneumonia crouposánál. Az immunitás mai álláspontjának megvilágításánál«; Dr. Daitz Ede: »Néhány érdekes kóreset a gyakorlatból«; Dr. Sax Ágoston: »Az V-ik 1897-ben tartott szünidei orvosi kursusz azon tett tapasztalataim« Azonkívül demonstrált Dr. Sax Ágoston egy a kemény agykér sarló alaku nyulványában talált csontosodást, mely traumaticus idült kemény agyhártyalob következtén fejlődött.

Az egyleti évkönyv pro 1898 megjelent 1899. június hó végén és elküldetett az egyleti tagoknak, hazánk összes orvogyógyyszerészi egyleteinek, az orvosi hivataloknak a miniszteriumban, a szaklapoknak és egyesületünk barátainak.

A Röntgen-készülékkel kerestem az egyesületünk pénztára részére annak beszerzése óta 159 frt 15 kr. (Késmárkon tartott előadásom a »Szabad Lyceumban« 55 frt és 40 krt hozott, a kereskedelmi iskolában tartott demonstratiom 17 frt 75 krt, átvilágítással 26 frtot, fényképezéssel 38 frtot, fényképezés és átvilágítással 24 frtot.

A jelentés tudomásul vétetik.

6. Beterjeszti *Dr. Alexander Béla* az 1900-ik egyleti év költségelőirányzatát, mely következő tételekből áll:

Természettudományi társulat . . .	10 frt,
Klinikai füzetek	4 „
Orvosi könyvkiadó társulat . . .	8 „
Magyar orvosi Archivum	10 „
Jahrbuch für Kinderheilkunde . . .	6 „
Klinische Vorträge	10 „
Könyvbekötés	10 „
Postaköltség	10 „
Évkönyv kinyomatása	80 „
Kórházi alap	50 „
Visszafizetés à conto Röntgen-készülék	50 „
Museum és Röntgen-készülék . . .	60 „
	308 frt.

Tudomásul vétetik azon megjegyzéssel, hogyha

az ezidei évkönyv képeket is szükségel, úgy 100—110 frtba kerülhet, így a kiadások 328 338 frtot fognak kiteni.

7. Az egyesületi tisztviselők választása kerülén napirendre; Dr. Alexander Béla az elnök nevében is köszönetet mond azon bizalomért, melyet az egyesület belé és az elnökbe helyezett, és kéri az egyesületet, új tisztviselők választására.

Elnöknek újra választatik Dr. Tátray Gergely egyhangulag, ép úgy Dr. Alexander Béla titkárnak, ki megköszöni a bizalom ez új nyilvánulását.

8. A becsületbiróság tagjai: Dr. Tátray Gergely, Dr. Lorx Sándor, Dr. Alexander Béla és Dr. Sax Ágoston mint póttag

újra választatnak meg azzá.

9. Előadást tart *Weber Samu* Id. Buchholtz mint orvos, czim alatt,

10. úgyszintén *Dr. Rottenberg János*: »A venae sectio pneumonia crouposánál. Az immunitás mai álláspontja megvilágításánál» czim alatt.

11. Következik *Dr. Daitz Ede*: »Néhány érdekes kóreset a gyakorlatból» czimű előadása és

12. *Dr. Sax Ágoston* demonstratioja: a kemény agykér sárló alaku nyujtványában talált és traumaticus idült agyhártyalob folytán létrejött csontosodás egy esetét illetőleg, mely után »Az V-ik 1897-ben tartott szünidei orvosi cursus s azon tett tapasztalataim» czimű felolvasást tartja meg.

13. Indítványképen *Dr. Teschler Antal* következőket adja elő:

Miután a tudományunk jelenlegi álláspontjának megfelelőleg szegény tüdőbetegek számára sanatoriumok állittatnak fel és hazánkban is fog egy ilyen, de Budapesten felállittatni, ne áldozunk mindég Budapestnek, igyekezzünk azután, hogy egy ily sanatorium a Szepességen létesüljön, hiszen megyénk e célra kiváló, kezdeményezzen e téren az egyesület saját erejéből, saját hatáskörének belül, t. i. Szepes megyében, rendezzen gyűjtést az egyesület —

első sorban tekintetbe véve az egyesületi tagokat - saját megyéjében az ujévi köszöntések beváltása czimén.

Az egyesület magáévá téve Dr. Teschler Antal e szép indítványát, egész terjedelmében egyhangulag kimondja, hogy egy a Szepességen »Szepesi szegény tüdőbetegek Sanatoriumja« czim alatt létesítendő sanatorium részére gyűjtést fog rendezni a szepesi lapokban megjelenendő felszólítás alapján és Dr. Szontágh Miklós kezdeményezésének igénybe vételével.

Az ügy inscenírozásával az indítványozó, Dr. Lorr Sándor és a késmárki orvosok bizattak meg. Kezdeményezésképen Dr. Teschler Antal 10 frtot, Dr. Rottenberg János 5 frtot ad át az egyesületnek.

A felszólítás, mely e czélból a szepesi lapokban megjelent, következőképen hangzik:

Fölhívás! A statistikai adatok szerint Magyarországon évente mintegy 60,000 ember hal el tüdőgümőkórban (Tuberculosis). Hogy e nagy számban szűkebb hazánknak, a Szepességnek is nem csekély a része, azt mindenki tudja.

E fertőző kór terjedésének meggátlására, a megbetegültek kezelésére és istápolására, hazánkban is megindult a mozgalom.

Az orvosi tudomány mai álláspontja hathatós fegyverrel sikeresen állhatja útját e fertőző kór nagymérvű pusztításának, s nem csak enyhítést, de tartós javulást biztosíthat ama szegény megbetegülteknek, kik már is e vész hozó kór áldozatai gyanánt tekintik magukat.

Sikerteljes eredményt azonban csak is zárt intézetekben (sanatorium) lehet elérni, hol a beteg életmódja és étrendje mindég figyelemmel kísérhető s hol a gyógykezelés ha'ározott rendszabályokhoz kötve van.

A székesfőváros területén ma holnap felállíttatni fog egy oly intézet, mely a szegény tüdőbetegek gyógykezelését tűzte ki célul. Ez azonban közvetlen hasznót a mi vidékünknek nem hoz.

Valjon hol volna egy oly intézet a legczélszerűbben létesítendő, hol nem? az ellen vagy a mellett érvelni talán meddő munkát képezhet. De tudjuk azt, hogy itt a mi szűkebb hazánkban, számos oly helyet

lehetne kiszemelni, a melyek ily intézmény létesítéséhez minden kellékével ellátva vannak.

Nem tagadjuk hogy sem az egyes, sem a nagy közönség bármiféle áldozata mellett csak úgy hamarjában egy oly intézetet létesíteni lehetetlen, de hisszük, hogy a nagy közönség sohasem múló áldozatkészsége ez esetben is hajlandó lesz oly törekvést elősegíteni, mely úgy az egyeseknek mint a nagy közönségnek hasznára és javára válnék.

E meggyőződésből kiindulva a folyó évi október hó 18-án Szepes-Szombatban tartott szepesi orvos- és gyógyszerész-egyleti közgyűlés azon határozatot hozta, hogy egy a Szepességen szegénysorsu tüdőbetegek felvételére szolgáló sanatorium létesítéséhez az előzetes lépéseket megtéve, felszólítja a nagy közönséget, hogy az új évi üdvözlések beváltása czimén felajánlandó összeget, e cél megvalósítása végett, egy az egylet kiküldött bizottsághoz beküldeni szíveskedjék.

A »Szepesi orvos- és gyógyszerész-egylet« magára vállalja a felelősséget arról, hogy az ily módon gyűjtött fillérek annak idejében csak is a kijelölt célra fordíttassanak, s örömmel lekötelezi magát, a beérkezett adományokat a Szepességen megjelenő helyi lapokban kimutatni és nyugtázni.

Üdvözljük egymást gondolatban s fordítsuk az erre szánt költséget felebarátaink segélyezésére s az említett kóralak lehetőleges leküzdésére.

Az e czimen felajánlott adományokat Dr Alexander Béla (Késmárk) egyleti titkár úrhoz beküldeni kérjük, kit ezennel kötelezzük, hogy az e czimen beérkezett összeget nyugtázza, szabályszerűen elkönyvelje s további, a nagy közönség által meghatározandó intézkedésig »Szepesi szegény tüdőbetegek Sanatoriumja« cím alatt takarékpénztárilag kezelje.

A nagy közönséget zaklatni nem akarván, aláírási és gyűjtőleveket nem bocsátunk ki, de tiszteletteljesen felkérjük a nagy közönséget, kitűzött célunkat hathatósan támogatni és elősegíteni.

A »Szepesi orvos-gyógyszerész-egylet« megbízásából:

Kelt Késmárkon, 1899. deczember hó 7-én

Dr. Tátray Gergely, egyleti elnök; Dr. Alexander Béla, egyleti titkár; Dr. Lorx Sándor, b. t.; Dr. Klein Ármin, b. t.; Dr. Teschler Antal, b. t.; Dr. Schwarz Aladár, b. t.; Dr. Teichner Lipót, b. t.

14. A következő tavaszi közgyűlés helyéül Dr. Daitz Ede szíves meghívása folytán Felka jeleztetik

Több tárgy nem lévén, elnök berekeszti az ülést.

K. m. f.

Dr. Alexander Béla
egyleti titkár.

Dr. Lorx Sándor
helyettes elnök.
